

POSEL

zpod Žalého

Číslo 1

Ročník XXVIII/2018

Cena 10 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO, PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

podatelna@obecbenecko.cz

www.obecbenecko.cz

Slovo starosty	3
Zápis z 21. veřejného zasedání OZ	5
Volba prezidenta	9
Společenská kronika	10
Tříkrálová sbírka	10
Chvála spolku	11
Hasiči a důchodci	12
Hasiči Horní Štěpanice	13
O Pohár benecké školy	16
HAVEXauto Winter Show 2018	17
Vzpomínky na dědečka legionáře	18
Esej	26
Hromnice	27
Kouzlo života – Obrázek z Krkonoš	28
Ski	33
Báje o Krakonoši – Rýbrcoulovi	37
Skrytá krása kamenů	39

Obrázek na titulní straně: Slavnost sněhu – Snow party

POSEL ZPOD ŽALÉHO

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.

Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno ObSP Pardubice č. j. P/1-8190/91 ze dne 27. ledna 1991.

Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.

Uzávěrka dne 9. 2. 2018. Náklad 300 ks.

Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla,

zimní sezona na horách je v plném proudu, ale již také probíhají přípravy na stavební akce v naší obci, připravované pro letošní rok. Čeká nás hodně náročná stavební sezona. Výběrová řízení, pracovní porady, schůzky s projektanty a zhotoviteli, jednání s úřady. Naplno běží vše, co je třeba, aby se na konci března mohlo začít.

Všichni víme, že největší stavba v obci, kterou je vodovod a kanalizace v Dolních Štěpanicích, bude letos probíhat ve velmi stísněných podmínkách v hustě zastavěných částech obce, v silnici a v souběhu s vodním tokem. Chtěl bych spolu s investorem stavby, dodavatelem a projektantem uspořádat opět informativní setkání s obyvateli Dolních Štěpanic v Sokolovně. Termín bude pravděpodobně pátek 23. března v 17 hodin. Potvrdíme vám to ještě definitivně s dostatečným předstihem na plakátech ve Štěpanicích. Na schůzce se dozvíte harmonogram prací, objízdne trasy, omezení provozu, způsob připojování vašich domů na nové vedení a zkrátka vše kolem stavby, co vás bude zajímat.

V souvislosti s opravami cest ve Štěpanicích provedeme také revizi mostků, které jsou v majetku obce. Nijak to nesouvisí s nedávným zřícením lávky přes Vltavu v Praze a následným kontrolováním mostů v celé zemi. Kontrolu našich mostků jsme měli naplánovanu již z dřívější doby. Při stavbě kanalizace budou totiž hodně zatěžovány, tak

možná bude muset některý projít rekonstrukcí, případně nahrazením úplně novým mostem.

Několik postřehů k probíhající zimní sezoně. Jako každý rok se řeší problémy s parkováním. Parkovací plochy v obci běžně stačí potřebám parkování vozidel. Výjimkou je několik dnů okolo Silvestra a pak také při různých jednorázových akcích, kdy jsou parkoviště plná a auta parkují všude. Nad tím by se možná dalo i přimhouřit oko, je to podobné ve všech horských střediscích a nebudeme návštěvníky naší obce přece od nás vyhánět. Ale pokud jsou místa na parkovištích volná, je potřeba špatné parkování nekompromisně řešit. Naštěstí Policie ČR zvýšila svoji aktivitu a více na zmíněné věci dohlíží a uděluje i příslušné finanční postihy. Je to dobře, už jsme začínali mít pověst obce, kde dopravní značení neplatí. V blízké budoucnosti bude ale potřeba zabývat se kapacitou parkování. Díky dobře vedené prezentaci obce jako rekreačního střediska a přibýváním různých zábavních aktivit, návštěvníků přibývá. Obec však vhodné pozemky na rozšíření parkovacích ploch nemá, proto se budou muset zapojit i sami provozovatelé těchto zařízení.

Další věcí, kterou asi bude třeba řešit, je časté používání zábavní pyrotechniky, ohňostroje, rachejtle a petardy. Opět, k Silvestru to jaksí patří. Ale téměř každý týden, po celou zimu, se v obci ozývají výbuchy, někdy i dlouho do noci. Jak se

Slovo starosty

střídají turnusy v ubytovacích zařízeních, probíhají různé oslavy, tak každý si chce něco odpálit. Správa Krkonošského národního parku se to snaží již nějak řešit, ale v obcích to je věcí místních úřadů. Řada občanů mě již na tento problém upozorňuje a ptají se, co s tím obec hodlá dělat. Takže je to další z témat k řešení pro zastupitele obce.

Jak jste si jistě mnozí stačili všimnout, naše vozidlo Mercedes Unimog pro zimní údržbu obecních cest má novou posypovou nástavbu Schmidt. K nákupu tohoto zařízení nás přinutily zvyšující se požadavky jak místních obyvatel, tak i návštěvníků obce na kvalitu zimní údržby. Zejména s často se střídajícím počasím jsou nároky na posyp cest čím dál větší. Jsou to stovky tun materiálu, který každou zimu na cesty vysypeme, na jaře zase spousty prachu než se vše zamete a uklidí. A to co nejde posbírat, končí v trávě na pozemcích podél cest. Ale jak to dělat jinak?

Nakonec chci ještě upozornit na to, že konečně po mnoha letech

úsilí a jednání s různými bankami se podařilo na Benecko dostat bankomat. Několik známých námi oslovených bank nemělo zájem, nebo požadovaly značný finanční příspěvek od obce na provoz bankomatu. To jsme nemohli akceptovat. Nakonec paní Lachmanová se svojí dcerou, kterým za vynaložené úsilí touto cestou děkuji, objevili banku, která bankomat do obce umístila bez jakýchkoli dalších požadavků. Je to významné zlepšení služeb pro návštěvníky obce, ale i pro naše občany.

Zdravím a přeji všem hezkou druhou polovinu zimní sezony.

Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta

obchod a dílnička pro ŠIKOVNÉ RUCI
 vyrábění | malování | korálková dílna
 a mnoho dalšího
 suvenýry | dárky | výtvarné potřeby
 najdete nás | tradiční krkonošské výrobky
 v domě služeb naproti ČESKÉ PŮSTĚ
 otevřeno od úterý do neděle 10.00-17.00
 objednávka skupin a informace 733 188 498

Zápis z 21. veřejného zasedání OZ, konaného dne 19. 12. 2017 v budově bývalé školy v Horních Štěpanicích od 17.00 hodin.

21. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17.12 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 13, omluveni T. Petrák a K. Tomáš.

- 1) Schválení:
  - a) programu zasedání,
  - b) ověřovatelů zápisu: Ing. Dana Hásková, S. Klimenta,
  - c) zapisovatelky: Ivana Koudelková.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo schvaluje: a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Ing. Dana Hásková, S. Klimenta, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

- 2) Schválení zápisu z 20. OZ ze dne 8. 11. 2017.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo schvaluje zápis z 20. Veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 8. 11. 2017.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 2) schváleno.

- 3) Schválení rozhodování OR ze dne 13. 11. a 27. 11. 2017.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo schvaluje rozhodování Rady Obce Benecko ze dne 13. 11. a 27. 11. 2017.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 3) schváleno.

- 4) Rozpočtové a účetní záležitosti.

Změna rozpočtu č. 6/2017 – rozpočtové opatření č. 6

Příjmy: Přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: 2143, 2279, 3612, 3639, 3722, 6171, 6409, položka: 4111–4213, 1111, 1121, 1211.

Příjmy celkem 28 000 000 Kč, přijaté úvěry celkem 3 000 000 Kč.

Výdaje: 3113 Základní školy, příspěvek PO 5331 +/- 150 000 Kč, 2212

Silnice 5171 +/- 1 500 000 Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: 2212, 2279, 2143, 3111, 3113, 3631, 3639, 5512, 6114, 6171,

Zastupitelstvo

6310, 6409 – položky 5321, 5329.

Výdaje celkem 26 000 000 Kč.

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo schvaluje rozpočtovou změnu č. 6/2017 – rozpočtové opatření č. 6.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 4) schváleno.

- 5) Rozpočet na rok 2018.
 Návrh rozpočtu obce na rok 2018.
 Návrh rozpočtu na rok 2018 vychází ze střednědobého výhledu obce a z hospodaření obce roku 2017.
 Rozpočet je sestaven jako přebytkový. Rozdíl mezi příjmy a výdaji je určen ke splácení úvěrů. V návrhu rozpočtu jsou navrženy příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím a ostatní výdaje obce v členění dle rozpočtové skladby. Návrh rozpočtu byl projednán finančním výborem a radou obce, byl zveřejněn na úřední desce obce a na internetových stránkách obce.
 Celkové příjmy rozpočtu na rok 2018: 28 000 000 Kč. Celkové výdaje rozpočtu na rok 2018: 27 000 000 Kč, (včetně příspěvku VHS 4 000 000 Kč). Přijaté úvěry na rok 2018: 4 000 000 Kč. Financování v roce 2018: 5 000 000 Kč. Změna stavu na bankovních účtech 8 000 000 Kč.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje rozpočet Obce Benecko na rok 2018.
Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 5) schváleno.
- 6) Výběr dodavatele změny č. 1 ÚP Benecko.
 Byly poptány 3 firmy. Všechny poslaly nabídku. Firma REGIO – 432 500 Kč, T-PLAN – 479 160 Kč, SURPMO – 349 690 Kč. S firmou SURPMO máme velmi dobré zkušenosti.
Návrh usnesení:
Souhlas s firmou SURPMO na dodavatele změny č. 1 ÚP Benecko.
Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení 6) schváleno.
- 7) Pozemkové záležitosti.
- 7a) Pan Glaser požádal o koupi části pozemku ve Štěpanické Lhotě p. p. č. 1083/3 v k. ú. Mrklův. Pozemek sousedí s cestou na Chlomek. Rada nedoporučila prodej pozemku z důvodu polohy v křižovatce

Zastupitelstvo

(vyhrnování sněhu z komunikace).

Návrh usnesení:

Souhlas s ponecháním pozemku v majetku obce.

Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 1 (Mgr. Mejstnarová).

Usnesení č. 7a) schváleno.

- 7b) Pozemek v Horních Štěpanicích pod prodejnu. Pozemek „spravuje“ Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, dle zákona nemůže pozemek, který leží na území KRNP prodat obci. Proto předložil nájemní smlouvu na další čtyři roky.

Návrh usnesení:

Souhlas s jednáním s úřadem, smlouvu zatím nepodepisovat.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 7b) schváleno.

- 7c) Občané z Rychlova požádali, zda by šlo rozšířit křižovatku k Mladé Frontě. Místostarosta jednal s paní Loudovou o odkoupení části pozemku na možné rozšíření. Jedná se o cca 18 m².

Návrh usnesení:

Souhlas s koupí části pozemku na rozšíření křižovatky od paní Loudové za cenu dle znaleckého posudku.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 7c) schváleno.

- 8) Příspěvek na provoz prodejny potravin v Dolních Štěpanicích. Pan Zollmann požádal o příspěvek na provoz prodejny v Dolních Štěpanicích ve výši 1 500 Kč měsíčně na rok 2018.

Návrh usnesení:

Souhlas s výší příspěvku 1 500 Kč měsíčně na rok 2018 na provoz prodejny v DŠ.

Výsledek hlasování: Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 8) schváleno.

- 9) Záležitosti Střediska služeb. Starosta uvedl příklady získávání zkušeností zaměstnanců našeho lyžařského areálu (návštěva jiných areálů v tuzemsku i v zahraničí, účast na veletrzích horských technologií v ČR i zahraničí). Dále starosta tlumočil zastupitelům výsledek jednání s výborem HSK, z jehož strany je ochota k dalšímu jednání o možnosti společného provozování lyžařského areálu. Je to dlouhodobější záležitost, bude třeba důkladně zvážit možné přínosy a vyloučit případná rizika. K tomuto proběhla diskuse, které se

Zastupitelstvo

zúčastnili zastupitelé i přítomní občané.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

10) Různé.

10a) Starosta zjišťoval možnosti umístění radaru v Dolních Štěpanicích. Jednou z možností je, aby město Jilemnice pořídilo a instalovalo radar v DŠ a vybíralo pokuty za překročení rychlosti (obec Benecko toto dělat nemůže). Zatím o této možnosti jednáme.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11b) Ředitelka ZŠ požádala o nominování členů školské rady. Navrženi byli A. Hervertová na Benecko a K. Tomáš do Dolních Štěpanic.

Návrh usnesení:

Souhlas s nominováním A. Hervertové a K. Tomáše do školské rady.

Výsledek hlasování: Pro 12. Proti 0. Zdržel se 1 (Hervert).

Usnesení č. 10 b) schváleno.

Starosta poděkoval Martinu Pohořalému za dlouholetou práci velitele výjezdové jednotky hasičů obce a předal dar.

11c) P. Šochovský se vyjádřil k příspěvku p. Wohankové do Posla ohledně požadavku důchodců scházet se v hasičárně na Benecku – hasiči by proti tomu nebyli, ale prostorové podmínky hasičárny toto neumožňují.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11d) P. Hendrych – na hřbitově si dělá každý, co chce (hrobka zasahuje do cesty) – bude prověřeno. Zaměstnance starající se o údržbu hřbitovů pověříme kontrolou. Dále pan Hendrych upozornil na špatný stav cesty do Holobouska – tuto cestu na jaře opravíme.

Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11) Závěr.

Starosta poděkoval zastupitelům, zaměstnancům obce a střediska služeb, spolkům a spoluobčanům za práci v letošním roce. Popřál všem příjemné svátky, hodně zdraví a štěstí v novém roce. Poděkoval přítomným za účast a v 18.50 ukončil zasedání zastupitelstva.

Volba prezidenta

VOLBA PREZIDENTA REPUBLIKY 2018

Výsledky hlasování – obec Benecko a celkové výsledky ČR

Okrsek	Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
Benecko 1. kolo	497	403	81,09	401	397	99,00
Benecko 2. kolo	693	609	87,88	609	605	99,34
Dolní Štěpanice 1. k.	265	204	76,98	204	203	99,51
Dolní Štěpanice 2. k.	274	222	81,02	222	221	99,55
Mrklv 1. kolo	169	128	75,74	128	127	99,22
Mrklv 2. kolo	178	149	83,71	149	148	99,33
Horní Štěpanice 1. k.	165	112	67,88	112	121	100,00
Horní Štěpanice 2. k.	173	122	70,52	122	121	99,18
celkem Benecko 1. k.	1096	847	77,28	845	839	99,29
celkem Benecko 2. k.	1318	1102	83,61	1102	1095	99,36

1. KOLO

Číslo	Jméno kandidáta	Platné hlasy v okrscích				Benecko celkem	ČR celkem
		Benecko	D. Štěp.	Mrk. Hor.	Št.		
1	Topolánek Mirek Ing.	22	4	9	3	38	221 689
2	Horáček Michal Mgr. Ph. D.	61	27	23	10	121	472 643
3	Fischer Pavel Mgr.	59	23	11	20	113	526 694
4	Hynek Jiří RNDr.	2	4	2	1	9	63 348
5	Hannig Petr Mgr.	1	3	1	3	8	29 228
6	Kulhánek Vratislav Ing. Dr. h. c.	5	1	0	2	8	24 442
7	Zeman Miloš Ing.	55	60	30	35	180	1 985 547
8	Hilšer Marek MUDr. Bc. Ph. D.	41	25	16	15	97	454 949
9	Drahoš Jiří prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	151	56	35	23	265	1 369 601

2. KOLO

Číslo	Jméno kandidáta	Platné hlasy v okrscích				Benecko celkem	ČR celkem
		Benecko	D. Štěp.	Mrk. Hor.	Št.		
7	Zeman Miloš Ing.	138	90	40	55	325	2 853 390
9	Drahoš Jiří prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	467	129	108	66	770	2 701 206

Prezidentem byl zvolen Ing. Miloš Zeman.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v listopadu 2017

Josef Bín, Benecko	89 let
Emilie Trýznová, Dolní Štěpanice	88 let
Ludmila Kolačná, Rychlov	82 let
Antonín Sůva, Benecko	81 let
Věra Faistaverová, Dolní Štěpanice	78 let

Jubilea v prosinci 2017

Marie Jindříšková, Dolní Štěpanice	86 let
Luboš Koudelka, Dolní Štěpanice	86 let
Eva Pochopová, Dolní Štěpanice	82 let
Anna Pochopová, Štěpanická Lhota	82 let
Eva Daňková, Dolní Štěpanice	81 let
Jiří Hilpert, Benecko	78 let
Marie Šochovská, Benecko	76 let
Věra Šulcová, Dolní Štěpanice	70 let

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2018

Počátkem ledna, ve dnech, kdy si křesťanské církve připomínají příchod mudrců od východu do Betléma, pořádá Česká katolická charita v celé republice Tříkrálovou sbírku. Výtěžek poslouží potřebným v našem kraji, jinde v České republice i v zahraničí. Také na Benecku, v Dolních a Horních Štěpanicích a v Mrklově vyrážejí tradičně do terénu koledníci, našlapou mnoho kilometrů a zavítají s kasičkami mnohdy i do zapadlých koutů našich vesnic. Je potěšující, že sbírka se rok od roku setkává s větším a větším zájmem jak ze strany koledníků, tak i ze strany Vás, štědrých dárců. Nejde přitom jen o peníze, nedílnou a neměně důležitou součástí těchto dní je i řada lidsky obohacujících setkání, společně si zazpíváme, zasmějeme se a někdy i popláčeme. Tam, kde jsme ještě vloni ochutnali vánoční cukroví, jsou okna potemnělá, odešel člověk... A jinde nás zase uvítají noví lidé, pře-

kvapení, že Tři králové dorazili i do „takové pustiny“! A protože většinu koledníků tvoří děti, jsou pro ně tato setkání úžasnou školou života. Možná i proto nám koledníci utěšeně přibývají.

Všechny tyto zážitky nelze dost dobře vtěsnat do řeči čísel. Přesto není bez zajímavosti uvést, že letos se střídalo celkem 19 koledníků ve čtyřech skupinkách. Pocházeli ze všech našich obcí, 10 bylo dětí ve věku od 5 do 15 let a 9 koledníků bylo starších 15 let. Dohromady strávili na cestách bezmála 30 hodin. Celkem se vybralo 29 018 Kč. Děkuje všem koledníkům za odvedenou práci a všem dárcům za štědré příspěvky. Bez jedněch ani druhých by finanční pomoc k potřebným nemohla doputovat.

Martin Čadan

Chvála spolku

Milí čtenáři! Dovolte, abych reagovala na příspěvek paní Wohankové v Poslu č. 6. Milé kolegyně, důchodkyně. Moc Vám držíme palce, aby se Vám podařilo vše, jak si přejete. Potřebujeme pohyb, tedy cvičení. Nedá se říci, že bychom měly v domácnosti pohybu málo, ale není to ono. Potřebujeme také společnost na výměnu zkušeností, nebo jenom poklábsit a přijít na jiné myšlenky. Je moc dobře, že jste se rozhodly.

Libuše Koudelková

DOPLNIT NADPIS

Vážení čtenáři Posla. Sešel se rok s rokem a my můžeme jenom vzpomínat na rok minulý. Vzpomínáme i my důchodci z Dolních Štěpanic, co všechno jsme společně prožili. A nebylo toho málo. Především naše pravidelné setkávání každý měsíc. Každý pátek cvičení a s ním spojená návštěva sokolovny za účelem doplnění tekutin. Jarní ani podzimní turnaje (žolíky a kostky) se bez nás neobejdou. Tady bych chtěla poděkovat dolnoštěpanickým hasičům za vzornou pomoc. Jedná se o občerstvení, obsluhu, úklid a teplíčko v zimě, když se scházíme každou první středu v měsíci v sokolovně na žolíky. Zúčastnili jsme se divadelního představení Dívčí válka, v podání ochotnického souboru Lipany z Vrchlabí. Shlédli jsme několik výstav v zámku v Jilemnici. Obrazy Heleny Zmatlíkové, výstavu petrolejových lamp, před Vánočními svátky výstavu vánočních ozdob a obdivovali jsme pohyblivý betlém pana Valeše z Martinic. Jistě nemusím zdůraznit, že každá výprava za poznáním skončila v cukrárně. Navštívili jsme i výstavu fotografií Zuzky Strnádkové na Benecku a v Roztokách výstavu obrazů mistra Šonského. Tam jsme se vrátili ještě jednou a navštívili jsme nově opravenou a vysvěcenou kapličku. Výklad nám udělal iniciátor rekonstrukce pan Medřický. Abychom se odměnili, prohlédli jsme si rodinnou farmu Kotykových a ochutnali jejich kuchyni. V červnu jsme ztrávili prodloužený víkend ve Voděradech. Je to malá, moc hezká vesnička pod hradem Frydštejn. Počasí nám přálo a tak si každý užíval podle svého zaslužené volno. Někdo s knížkou, nebo s křížovkou, jiný doháněl spánkový dluh, jiný šel na špacír po okolí. Na Frydštejn a Kopaninu jsme z části vyjeli auty a zbytek došlapali. Věřte mi, že procházka ranním lesem, kde všechno voní, je nádhera. Sluníčko se prodírá větvemi borovic, jeho paprsky ozáří kapky rosy na listech borůvčí a ty se třpytí jako drahokamy. Zkrátka Český ráj. Může se někdo divit, že se tam chceme vrátit? V červenci jsme se jeli podívat do Pěňčína na kozí farmu. Ten den bylo tak úmorné vedro, že pobývat na sluníčku bylo zdraví nebezpečné. Tak jsme sedli na vláček a ten nás odvezl ke Kyttlovu muzeu. Tady byl chládek, stejně jako v blízkém kostelíčku. Svaté schody, které se zdolávají po kolenou, ho řadí mezi 3–4 kostely v ČR. Výlet do Polubného, na Jizerku do Kořenova a Vyského nám trochu pokazilo počasí. Začalo pršet, tak jsme se „museli“ zastavit ve Vysokém v cukrárně. Na podzim jsme mezi sebou opět přivítali pana starostu na přátelském posezení. Nenechali jsme si ujít rozsvícení stromku a svařáček. Prožili jsme hezké Vánoční posezení i s příchodem Ježíška. Do roku 2018 si nepřejeme nic víc, než klid, pohodu a pevné zdraví. A to přejeme i Vám, milí čtenáři, měrou vrchovatou.

Libuše Koudelková

HASIČI HORNÍ ŠTĚPANICE

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2017

Ještě před několika dny jsme se svými nejbližšími slavili Vánoce, navštěvovali se v rodinných i přátelských kruzích. Ve vinných sklínkách doznívá vůně šumivého vína. A jsme opět na prahu nového roku. Jaký asi bude? Bude takový, jaký si ho uděláme. A jaký byl ten minulý? No byl takový, jak jsme si ho udělali. O tom všem můžeme ještě debatovat. V říjnu proběhly volby do poslanecké sněmovny. Dopadly tak, jak dopadly. Nově vytvořená menšinová vláda hnutí ANO důvěru v parlamentu nedostala. Prezident v prvním kole také zvolen nebyl, čeká nás kolo druhé. Uvidíme, jak se vše bude dále vyvíjet.

A nyní již k vlastní činnosti sboru a stavu členské základny. Naše členská základna čítá k dnešnímu dni 65 členů, z toho 33 mužů, 20 žen a mladých hasičů máme 12. Do našich řad vstoupili v srpnu Pepa Erlebach – Jezdinský a Veronika Svatošová. Bohužel na podzim nás opustil dlouholetý člen našeho sboru Tonda Jerie. Čest jeho památce.

A nyní již vlastní činnost. Začátek roku nás trochu potrápil silnějším sněžením a větrem. Ale to už tak v zimě bývá. Hned první víkend v lednu si u nás v Altánu udělali výroční schůzi mrklovští sokolové. Druhý den jsme na témže místě měli výroční schůzi my. A v neděli k nám zavítali tři králové. V týdnu na to, po uvážlivém rozhodnutí, jsme se domluvili na stavbě trati pro pytle. A též ji zrealizovali. Takže závody tentokrát nebyly na čemkoli, ale na pytlích, a to hned druhý víkend v lednu. A pro dosti sychravé počasí nemohla chybět ohřívadla. V pátek před závody si u nás udělala malé posezení část zaměstnanců firmy Devro. Koncem ledna z důvodu sněhových přeháněk – v zimě a sněží – bylo nutno sházet sních se střech na Dupárně. Zakoupili jsme novou plachtu na zastřešení areálu, a tak v sokolovně v Dolních Štěpanicích jsme ji upravovali – nýtvali oka a úchyty pro lanka na její uchycení. V únoru proběhly na Dupárně některé narozeniny a 24. 2. se konala okrsková schůze ve Valtěřicích s naší účastí. V březnu proběhla brigáda na řezání dřeva, mrklovský Sokol u nás opět poschůzoval a zúčastnili jsme se školení pro mládež v Bozkově. 13. dubna jsme si po delší době zavýletovali. A to do výroby harmonik Delicia v Hořovicích a do hasičského muzea ve Zbirohu. V harmonikách nás provedli celou výrobou, od prvních prkének až k finálním výrobkům. V hasičském muzeu jsme shlédli exponáty jak venku, tak v několika halách, a to od začátku hasičské činnosti, tak po moderní techniku. Výlet se líbil jak dětem, tak dospělým, no někteří pak ke konci tak trochu ztratili paměť. Koncem dubna se tradičně

na Dupárně uklízelo a 30. se pářily čarodějnice. Večerní průvod s věhlasnými samozřejmě nemohl chybět. V den osvobození se již po několikáté koná pochod na Žalý a my už taky po několikáté poskytujeme účastníkům malé občerstvení. Po dohodě se Sokolem Mrklov byl minulý rok zakoupen společnými prostředky párty stan. Tak jsme ho museli co nejdříve vyzkoušet. A to 20. 5. na akci cyklo – pěší výlet krajem spisovatele Josefa Šíra, kde zajišťujeme kontrolu č. 1. Akce se vydařila, stan je supr. Má bytelnou konstrukci a pevnou plachtu. Boky se dají dle potřeby přidávat, či ubírat. V květnu ještě proběhnul na Dupárně sraz a jedny pade – narozeniny. Opravovaly se savice a trénovalo se s dětmi na hru Plamen. Ale bohužel z důvodu nemoci u vícero dětí jsme se jarního, a ze stejného důvodu i podzimního kola hry Plamen nezúčastnili. Okrskové soutěže konané 2. 6. ve Vítkovcích jsme se zúčastnili, ženy obsadily pěkné třetí místo. Také jsme čistili požární nádrž a začali přípravu na pouť. A protože nepřijela střelnice, tak jsme ji připravili na Dupárně. Takže se před poutí stavěla Dupárna, střelnice, párty stan. 10. 6. nám večer zahrál již tradičně Nanovor, tentokrát s sebou přibral kapelu Stagnaci. Před zábavou uspořádaly ženy z Dolních Štěpanic na místním hradě pohádkový les, kde jsme pomáhali s malým občerstvením. V neděli hrála kapela Sjetá Liška a v pondělí na dozvuky kapela S (nad) váhou. Takže toho všeho bylo opět dosti. Počasí nám přálo, za to děkujeme sv. Floriánovi. Za čtrnáct dní nám zde zahráli country Portarturští fešáci a den poté se jelo s dětmi na Malou Skálu na rafty. Začátek července již tradičně patřil Mrklovské pouti, kde párty stan dokonale splnil svoji službu. 8. 7. jsme se zúčastnili dětského dne v Dolních Štěpanicích, který plynule přešel ve večerní zábavu. V první polovině července se někteří mladí hasiči zdokonalovali na hasičském táboře v Miletíně. Po té bylo volněji, až ke konci měsíce se zajelo na Beneckou pouť. Akce je dvoudenní, ale o to náročnější. Závodí se o Benecký pohár, pak následuje zábava a v neděli se koná bohoslužba. Houpačky, kolotoč, střelnice a skákací hrad byl taktéž k dispozici. No prostě pouť, jak má být. No těch kolotočů tam bylo v sobotu trochu více. Začátkem srpna se díky dodavatelům dodělala v Altánu elektřina a vestavěná skříň. Provedl se nátěr palubek, proběhla oslava sedmdesátin. A již se vše připravovalo na druhý ročník Dupárna Festu. Navštívily nás opět čtyři kapely, a to Sjetá Liška, Megadës, S (nad) váhou a Suffering Souls. Po zkušenostech z loňského roku jsme otevřeli ještě druhý výčep v Altánu. A protože přišlo přes tři sta lidí, tak se tato aktivita osvědčila. Bohužel na náš festák 19. 8. pořádali Valtěřičtí kolegové sraz historických stříkaček, kterého už nebyl dech se zúčastnit. Naše akce se vydařila, plánujeme napřesrok další. Koncem srpna pořádali kolegové na Benecku dřevosochání, i s nedělními dozvuky. Začátek září patří též tradičně návštěvě Benneckensteinu. Tentokrát se jezdilo po vý-

letech, např. na nejdelší visutý most v Evropě, a tak to docela šlo. V září proběhla ještě jedna rozlučka a 30. 9. na to samozřejmě svatba. A to bylo, jak se říká za minutu dvanáct. Začátkem října jsme zajišťovali silničářům občerstvení v Altánu a při tom se k nám přijeli podívat kolegové z Německa. Ke konci akce bylo dost těžko poznat, kdo mluví česky a kdo německy. I angličtina se tam objevila. Ale vše se zvládlo. V listopadu se ještě trochu brigádovalo, postavil se přístřešek na dřevo do krbových kamen. 3. 12. nás navštívil v Altánu Mikuláš s čerty. Také jsme se zúčastnili výroční schůze na Benecku. 19. 12. jsme pro obecní zastupitelstvo připravili malé občerstvení. 30. 12. proběhla malá oslava a Silvestr opět vyšel na 31. 12.

Naše technika je zazimovaná a funkční. Během roku navštěvujeme s malými balíčky dříve narozené jubilanty. Pravidelně se účastníme okresního shromáždění delegátů v Semilech a okrskových schůzí. Výborové schůze míváme každý první pátek v měsíci. Dokončili jsme práce na Altánu, ale pořád je co vylepšovat. Budeme se muset nyní více zaměřit na pivní boudu, neb voda si vždy cestu najde. Náš dorost se účastní pořadatelování na závodech Do vrchu z Vrchlabí na Benecko. Děkujeme obci za podporu naší mládeže i našeho SDH. Rok 2017 byl opět brigádnicky zatížen, a tak součet všech hodin za celý rok činil cca 1493 vč. mládeže a nehasičů. Zato patří velký dík všem.

A ještě trocha předpovědi na závěr. V roce 2018 nebude nouze o úspěchy v kariéře, ale také o nové lásky nebo dobrodružství. Letošní rok slibuje stabilitu rodiny, radostné okamžiky, ale i nějaké ty zvraty. Tak to už ale v životě chodí. Tento rok má velkou mentální sílu. Díky trpělivosti a vytrvalosti tak bude snadnější dosahovat svých cílů. A to jak v zaměstnání, tak v osobním životě. Měli bychom využít originální nápady, smysl pro humor a v neposlední řadě mírumilovnou povahu v jednání s lidmi. Těž nebojácnost a vytrvalost nám budou k užitku při řešení nejednoho problému. Podle čínského kalendáře vstupujeme 16. 2. do roku zemského Psa, jehož symbolem bude spravedlnost a vědění. Dařit by se mělo nejenom jedincům, ale také celé lidské společnosti. Zemský pes je ve znamení všeobecného zájmu, dobra a odvahy. Měli bychom se naučit říkat ne a začneme rozlišovat falešné přátele od těch skutečných. Bezpráví, lidská hloupost a bezohlednost nám přestanou být lhostejné a začneme se více zajímat o osudy druhých. V tomto roce by se měli zlepšit sociální, ekonomické i kulturní poměry.

Šťastný nový rok 2018, pozitivní mysl, pevné zdraví a hodně úspěchů Vám všem přeje Zdeněk Jebavý - starosta sboru

O POHÁR BENECKÉ ŠKOLY

Ve středu 30. ledna uspořádala naše benecká škola ve spolupráci s HSK Benecko již 21. ročník závodu v běhu na lyžích *O pohár benecké školy*. Závodu se zúčastnilo 110 mladých závodníků, kteří reprezentovali školy v Jilemnici, Mříčné, Studenci, Vítkovicích a Benecku. Tyto školy jsou již tradičními účastníky a malí závodníci se nezaleknou náročné trati ani dalších překážek. Velkou pochvalu proto zaslouží všichni, včetně dětí, které ještě nejsou školou povinné, tudíž chodí do školky. Popraly se s tratí na jedničku. Chtěla bych touto cestou poděkovat opravdu všem, kteří se podíleli na zdárném průběhu celého závodu. Ještě jednou všem moc děkujeme a těšíme se na další ročníky.

L. Brožková

Winter show

HAVEXauto Winter Show 2018

V sobotu 3. února se na sjezdovce Kejnos děly věci. Kopcem se proháněl ve svém speciálu Václav Fejfar – několikanásobný mistr Evropy v autokrosu, vzduchem nejen hlavou dolů létali pánové Jason Cesco (ITA) na sněžném skútru, Petr Pilát na motorce a Robin Holub na freestylových lyžích. O zábavu se během dne postaral dětský animátor Cucíno, zahrály kapely Jam&Bazar a Eddie Stoilow. Zdarma k testování byly připraveny lyže několika značek a automobily s pohonem 4x4. Bylo co jíst a pít. Počasí nám nakonec na poslední chvíli zajistil Krakonoš.

Za organizátory děkujeme starostovi obce za možnost uspořádat takovouto jedinečnou akci a za městnancům Střediska služeb Be-

necko za desítky hodin práce a spolupráce. Rádi bychom jmenovitě poděkovali za několikadenní pomoc Mirkovi Zelinkovi, Jirkovi Kučerovi a Radkovi Vrhelovi.

Za parádní atmosféru pak děkujeme vám – návštěvníkům – nejen z řad obyvatel obce. Bylo vás skutečně až nečekaně hodně.

Děkujeme.

Tomáš Hrouda a Dominik Brožek

Vzpomínání na dědečka legionáře

pokračování

Nyní se ještě vrátím na Ukrajinu, našla jsem některé podrobné údaje v knize kroniky „Pátý československý střelecký pluk, pražský, T. G. Masaryka“ vydané v roce 1934. Dědeček knihu tehdy jako legionář Pátého pluku dostal na památku. Budu zde zaznamenané údaje porovnávat s dědečkovým zápisníkem a tak zvíme o něm i něco bližšího, co on sám se snad bál zapsat.

Při odjezdu z Ukrajiny byl 5. pluk naložen do 4 ešalonů (vlaků), každý byl samostatná hospodářská jednotka. Ešalon měl 45 vagónů, v každém bylo ubytováno 32 mužů, ale v některých vagonech byli ještě koně, výzbroj, potraviny, dílny a také nestrojová rota různých oddílů. Pluk měl 3789 vojáků

o třech praporech po tisíci střelcích a prapor měl 4 roty, rota měla pak 4 čety. Kromě toho byly oddíly (komandy): kulometný, spojovací, zákopnický, zákopových děl, policejní, pěší a jízdní rozvědka, hospodářská rota a plukovní hudba. Pátý pluk jel po magistrále jako první. Vlaky jely k Uralu rychlostí 200 verst za 24 hodin, pak dál po Sibiři 300 verst za den a noc. (Versta je 1067 metrů). Podle záznamů dědy a srovnáním údajů z knihy jel jejich vlak z pluku jako poslední. Do Vladivostoku přijeli 28. dubna 1918 po padesáti dnech, v podstatě za velmi bídných hygienických podmínek a vlastní starostí o zásobování potravinami. Po odevzdání části zbraní v Penze se pak na možnost pokračování jízd vykupovali odváděním dalších zbraní, které po nich ve velkých městech na dráze vyžadovali, takže do cíle přijeli skoro odzbrojeni. Po 5. pluku přijel 8. pluk a koncem května část 7. pluku a pak některé části 2. záložního pluku a dělostřelci. Tito všichni představovali tzv. Východní oddíl. Po nich příjezdy ustaly, protože pro ostatní pluky nastaly boje na dráze u Bajkalu, u Čeljabinsku a Omsku. O tom ovšem nebyli ve Vladivostoku informováni, jen začali tušit, že něco není v pořádku. Proto, aby podle hesla „Netrpět nečinností!“ byli vojáci ve Vladivostoku zaměstnáváni výcvikem, školeními a byla jim umožněna jen sportovní a kulturní činnost a brzy byli místním obyvatelstvem pro kázeň, slušnost a vstřícnost velmi oblíbeni. Zřídili zde velké cvičiště, kde sokolové ve vojsku uspořádávali zde, podle příkladu sletů, veřejná cvičení, fotbalové zápasy a divadelní představení.

Ve Vladivostoku byli ubytováni velmi dobře v prázdných kasárnách a pro zachování naprosté neutrality bylo vojákům veliteli zakázáno nosit osobní zbraň, bičiky a ostruhy, aby nevzbuzovali obavy civilního obyvatelstva. Tříkrát denně dostávali čaj, oběd o dvou chodech a jednoduché večere. Bylo zde také provedeno přezkoumání zdravotního stavu mužstva a podle něho zařazení do rot a oddílů, dobrovolníci starší než čtyřicet let byli přiděleni k neřadové (nestrojové) službě. U celého pluku jich bylo 106 a 102 u 4. pochodového praporu.

Také zde byli nejen vojáci bolševičtí, ale i vojáci z Japonska, Anglie, Číny a Ameriky, kteří sem byli nasměrováni vládami za ziskuchtivými a územními úmysly proti bolševické vládě. Ale naši zde byli jen za účelem odjezdu do Francie k bojům proti Němcům. To se však nedařilo, asi záměrně sem lodě nebyly posílány, interventi počítali se zapojením Čechoslováků k bojům proti bolševikům. Zatím zde byl tedy klid, až teprve 20. června dorazil ze sibiřské magistrály kurýr se zprávami o bojích na tratích, které měly zabránit plukům na dráze přesun na východ do Vladivostoku. Také přišlo rozhodnutí Čeljabinského sjezdu o přesunu vojsk do Vladivostoku vlastním pořádkem, čili neutralita byla vlastně zamítnuta. Proto generál Diterichs velící čsl. plukům ve Vladivostoku vydal ráno 29. června rozkaz k ozbroje-

Mapa světová s označením červené linie, která ukazuje cestu, kterou naše ruské legie z rakousko-ruské fronty do osvobozené vlasti.

němu vystoupení proti vojákům bolševických oddílů, kterých zde bylo 12 000. Našich bylo 14 000, ale byli mizerně vyzbrojeni. Asi ale vědomí početní převahy a přízeň místního obyvatelstva k Čechoslovákům rozhodla o vzdání se bolševiků, kromě obránců štábní budovy, která nakonec byla také dobyta. Bylo vyvedeno kolem stovky zajatců, většinou to byli čeští, němečtí a maďarští bolševici. V bolševických kasárnách bylo nalezeno hojně zbraní a střeliva. Ve městě pak byly obnoveny ruské úřady z doby před převratem, a vše se vracelo ke starým pořádkům. Do toho již naše vojsko nezasahovalo.

Obsazením Vladivostoku byl učiněn první krok k vyčištění dráhy ussurijské po Chabarovsk a odtud na západ dráhy amurské až k Čitě a dráhy manžuské po čínském území, která byla kratší, také až k Čitě. Prvním větším městem na ussurijské dráze byl Nikolsk Ussurijský, kde byly soustředěny oddíly rudých. Je od Vladivostoku vzdálen 134 km. První vyjel 8. pluk, ale po přiblížení se k Nikolsku se zjistilo, že na bolševické síly sám nestačí a tak bylo nařízeno, aby 5. pluk vyjel 5. července večer k Nikolsku. Síly rudých zatím byly z Chabarovska posíleny třemi vlaky. Náš pluk taktickými manévry a obchvaty nakonec vyhnal bolševiky z Nikolska Ussurijského, kteří při ústupu za sebou odštělovali mosty, aby znemožnili pronásledování. Bylo tedy nutné mosty postavit ze dřeva. V boji u Nikolska padlo našich 39 střelců a 153 bylo raněných, z nichž později ještě zemřelo osm. Z toho počtu připadá na 5. pluk 16 raněných a 2 padlí. Naše vojsko bylo pak přeskupeno do 7. vlaků, první byl výzvědný s obrněncem a 1. kulometnou rotou. Druhý byl vlak I. praporu, třetí vlak byl se štábem pluku, čtvrtý byl pro III. prapor, pátý vlak pro IV. prapor s nestrojovou rotou, šestý vlak s II. praporem, v sedmém vlaku byl lazaret. Šestého července stál pátý vlak podle dědových záznamů u Nikolska, protože tam spravovali most. Až 9/7 přijeli na stanici Michaljovka a odtud přes stanici Mučná (83 verst od Nikolska směrem na Chabarovsk) na frontu ke Spasskoji. 15 a 16/8 proběhla vítězná bitva, samozřejmě předtím už proběhly přípravné přesuny a šarvátky s bolševiky, kteří ve Spaskoji už byli na bitvu připraveni, ale podlehli a ustupovali dál k Chabarovsku. Tyto přípravy a bitva o Spaskoje je v knize popsána na několika stránkách, ale velké síly rudých zase unikly. Toto vše probíhalo v čase mezi dny 9.–20. 7. a od tohoto dne stál vlak s dobrovolci i dědečkem ve stanici Spaskoje až do 1. srpna, odkud se vrátili zpět do Nikolska a tady stáli až do 30. srpna. Bojem u Spaskoje končil pro 5. pluk úkol předvoje a byl vystřídán 7. plukem, ale později byli převeleni opět k dalším bojům o zatlačení rudých dále. Podle zpráv připravoval se nepřítel k nové obraně na řece Ussuri – 120 verst od Spaskoje. Cestou za sebou zase bořil mosty. V této bažinaté krajině byli vojáci nesmírně sužováni komáry, kteří pronikali i přes oděv a šněrovacími dírkami do bot, jedině kouř je trochu

Náhrada odstřeleného mostu dřevěným

odháněl. Postup našich byl zatímně zastaven, začala stavba provizorních mostů a oprav tratí pro další pronásledování. Zatím se schylovalo k boji u Kaulu, který byl nakonec prvním neúspěchem, protože naši ustoupili. Ztratili 13 mrtvých, 44 raněných a 44. ztracených, kteří asi zahynuli v rozsáhlých bažinách. Nepřítel přiznal 105 mrtvých a 247 raněných. Došlo ještě k dalším střetům u Olchovky a u Antonovky, u Duchovského, ale zdali dědeček opravdu stál celou dobu u Nikolska až do 30. srpna, nebo zasáhl do bojů, je otázkou. Ale asi nestrojová rota měla své starosti se zajišťováním proviantu v zámezí, takže do bojů přímo nezasáhla. Bojů se s českými vojáky účastnili též vojáci angličtí a také Japonci, kteří nakonec obranu trati na Chabarovsk převzali. Dne 28. srpna odjel 5. pluk do Nikolska a odtud 30. srpna směrem na mandžuskou dráhu. Již 1. září si dědeček napsal, že jsou v Charbině na čínském území. Tady byl pluk slavnostně uvítán, zvláště ruskými utečenci a pluk zde setrval až do 18. září. Vojáci potřebovali nabrat síl po bojích bez vystřídání a i psychicky se srovnat.

Zatím docházelo k vítězným bojům na sibiřské magistrále, čeljabinský oddíl se spojil s vojskem Gajdovým u Bajkalu, města na trati radostně vítala osvobozující čl. jednotky a nastolovali tam zas původní režim před bolševiky. Ale do toho se již naši nepletli, jen hlídali a opravovali trať a zaháněli dotírající rudé gardy a jiné bandity.

Sešmáctého září začal pohyb 5. pluku Mandžurií na západ, aby pak

zas na ruském území pokračovali dál na západ napříč Sibiří k Uralu. Druhý prapor byl zatím ponechán v Charbině k vykonávání posádkové služby a IV. byl ještě na Ussurijské dráze, zbytek sestavil transport rozmístěný v pěti vlacích. Prvý odjel 17. září s I. praporem, za ním hned štáb pluku s telefonním a policejním oddílem. Další den odjel třetí vlak s III. praporem a ve čtvrtém vlaku následován neřadovou rotou. Zde se rozchází údaj dědečka, zapsal si odjezd z Charbiny o den později přes Aidu Cicingar. Jako poslední odjížděl vlak s plukovním dělostřelectvem a rozvědkou. 21/9 jsou ve Varynu, 22/9 do Vanganu a na stanici Mandžuria. 23. září přes stanici Borza, Chadabulak do stanice Olověnaja, kde byl rozbitý most přes řeku Onon. Další den jedou ze stanice Karinskaja a do Čity a Magdzanu. 25/9 Verchněudinsk, Misovaja, 26/9 kolem jezera Bajkal na stanici Bajkal, další den jsou v Irkutsku a další den ve stanici Zima - Tuluň, 29/9 stáli ve stanici Tuluň, 30/9 Nižněudinsk, Kaňsk Enisejský, prvního října Krasnojarsk, 2/10 Tažmir Marinsk, v Taize - Tomsk, 3/10 Novo-Nikolajevsk, 4/10 Kaňsk - Omský a večer v Omsku. Zde 5/10 vyjeli z magistrály na trať na severozád do Nišína, Tjumeně, Kamišlova a 6/10 skončili ve stanici Bogdanovič a 7/10 jsou v Jekatěrinburgu, kde se soustředily síly 5. pluku. Ještě týž den odjíždí děda do stanice Sargu, kde stojí až do 22/10 a najíždějí na rozjezd č. 61, odkud 27/10 odjíždí a příští den jsou zas v Jekatěrinburgu.

Ničený most přes řeku Onon a provizorní vedle

Zatím prapory 5. pluku obsadily stanici Šamary, kterou na bolševicích předtím vyhrály jiné pluky II. divize (pátý až osmý pluk) a zde pak na Středněuralské frontě poprvé zasáhl 5. pluk do boje a 9. říjen se stal jednou z nejsvětlejších stránek 5. pluku. Rudí zahájili mocnou střelbu na seskupení vojsk 5. pluku u stanice, takže hrozil povel k ústupu. Ale takticky se podařilo III. praporu obejít hlubokými lesy nepřátelskou linii a zaútočit na ni zezadu. Manévr se zdařil, nastala panika a zmatek, přičemž ještě zaútočily od stanice dříve ostřelované oddíly Kungurské skupiny. Po vítězné bitvě bylo ukořistěno 7 kulometů, množství pušek a tlumoků. Úspěšný boj si vyžádal zabití jednoho střelce a 7 raněných. V dalších dnech od 11. října do 17. dne pokračovaly boje ofenzivou na Kungur, u Ust Krjiki a u 61. rozjezdu. Opět boje obšírně na mnoha stránkách popisované, rovněž i boj u Molebského závodu. Další boje od 18. do 26. října probíhaly u Tatarské Birmy, zase podrobně popisované, které nakonec byly jakoby neúspěšné, protože Birma nebyla dobyta, ale příští den bolševici sami Birmu opustili. V těchto bojích ztratil 5. pluk 5 zabitých, 26 raněných a větší počet nemocných s případy několika omrzlin. S našimi dobrovolci se účastnily bojů i lidová vojska ruská s opačných než rudým smýšlením. Vynikající z nich však byli ruští kozáci, kteří nakonec za své protibolševické boje později kruté pykali, vlastně jako všichni, kteří se stavěli rudým na odpor. Bojové skupiny II. divize se po bojích soustředily 28. 10. v Jekatěrinburgu, z kterého odjeli 2. 11. a 3. 11. se přesunuly na oddych do Irbita asi 180 verst východně od Jekatěrinburgu. V Irbitu, dvacetitisícovém městečku, proslulém velikými trhy na kožešiny, se zotavovali až do 18. listopadu, kdy byli z kasáren zase stěhováni do vagonů a 20. 11. vyjeli z Irbita a příští den byli v Jekaterinburgu. Byli sem povoláni pro neudržení Kungurské fronty ruskými vojsky, které neodolávaly náporům bolševiků a naši je zas měli vystřídat. 23. 11. odjíždějí přes Kuzimo, Sabik, a Salu a hned příští den začal 5. pluk střídat ruská vojska. Vlak s dědou stál od 24. 11. na rozjezdu č. 63 a příští den na rozjezdu č. 62 a na něm stál až do 2. ledna 1919. Ovšem v prosinci došla zpráva o ukončení války a vyhlášení Československé republiky. Zpráva měla na dobrovolce různý účinek. Byla to buď radost, nebo skepse a u 9. roty došlo k odmítnutí splnění rozkazu k útoku na bolševické pozice. Zdůvodňovali to zbytečností boje už po ukončení války a už i ne příliš příznivému pohledu na činnost protisovětských vojsk. Útok byl nakonec odvolán a probíhala jen strážní služba. Protože i u jiných pluků docházelo k podobným jevům, přiletěl generál Štefanik, který pluky objížděl a vysvětloval jim důležitost československého vojska pro uznání samostatnosti Československa a další postup a jednání v nastávající době. 9. rota nakonec pro nepochopení generálových vysvětlení byla zrušena a vyřazena z boje. Mimo jiné bojové události došlo nakonec k bojům o Kungur od 18. do 21. prosince, které nakonec

skončily ústupem rudých. Další den vyrazil I. prapor ke Kunguru pochodem za velikých mrazů, v noci bylo -40 °C. Oděv ani kožešiny nechránily od chladu, jedině pohyb udržel teplotu. Ale byli překvapeni nečekanou střelbou u vesnice Něvolina. Útok na vesnici byl odložen pro její výhodnou strategickou polohu nepřítele, ale nakonec se podařilo ubytovat ve vesnici Kunguru. Další den postupoval III. prapor ještě dále po dráze ke skupině osad Těplaja-Tichanovo obsazené nepřítelem. Zde opět došlo ke střelbám, ale hustá palba rudých znemožnila útok. Bylo však mnoho omrzlých, 2 padlí a 7 raněných. Štědrý den prožil pluk v těžké náladě, jehož jediným teplem byly vzpomínky na vzdálený domov. Na Boží hod byly všechny tři prapory odeslány do Kunguru k několikadennímu odpočinku v domech místních obyvatel. Ovšem nejvíc tam trápila vojáky vůbec žádná hygiena. Rozmáhaly se vši, chybělo mýdlo a čisté prádlo. Vši se staly nejen útrapou, ale i nebezpečím tyfové nákazy a cholery. V některých částech vojska se tyto případy udály. A nejhroší byla zima, chyběly plstěné boty, bez nichž se nedalo venku existovat. A přitom Rudá armáda sílila, počátkem ledna již dosáhla osmi set tisíc. Rovněž se zlepšovalo jejich válečné umění a také velení některých částí německými, maďarskými a rakouskými důstojníky a ani čeští nestávali stranou. Ale o dalších bojích si povíme v druhém čísle až v dubnovém vydání Posla.

Zuzka Strnádková
pokračování

A do nového roku více mandarinek Rudolf Špaček

Bylo krátce po čínském Novém roce a nedlouho po přistání jsem v letištní hale zahlédl nádherné mandarinkové keře. A což teprve v ulicích! Před obchůdky, ve výlohách, v průčelích domů – všude samé mandarinkovníky v krásných ozdobných květináčích. Ta oranžová barevná spoušť mě úplně uchvátla. „Prosím tě, co znamenají ty tisíce mandarinek?“ zeptal jsem se našeho průvodce a ukazoval na jeden z obsypaných stromů před obchodním domem. „To je náš čínský novoroční strom, symbol, protože svůj původ odvozujeme od dynastie Mandarínů.“

„Aha,“ podráb jsem se za uchem a přemýšlel, jak je to v našich končinách. Když odbije při silvestrovském veselí půlnoc, tak většina lidí oslaví

Nový rok láhví šampaňa. Původ této symboliky bych však situoval někam do Francie. Dupal jsem nad naší zemí, čím je charakteristická a od koho vlastně odvozuje svůj původ. Ano, dostal jsem se ke Starým pověstem českým, přece máme Přemysla oráče. Možná proto děláme v životě tolik chyb a občas to pěkně „zvoráme“. Nebo by naším symbolem měly být od Přemyslova jména odvozené neustálé hádky a pře, jak na politické scéně, tak i v běžném životě?

Ne, uvažoval jsem – to by mohlo být přece krásné přání do nového roku – pře je pouze půlka vladykova jména, tou druhou je myšlenka (Pře+mysl). Proto nám všem popřeji, abychom v tom novém roce nebyli polovičatí, nezůstávali pouze u hádek a rozepří, ale o to více přemýšleli, abychom tak dělali čest svému původu, svému češství a byli na něj konečně hrdí.

Z knihy Zaostřeno na stvoření

Hromnice

Ferd. Drůbek

Jméno „Hromnice“ nebo „Hromice“ pochází od slova „hromu“ a znamená svátek hromový, t. j. svátek, jímž počíná se hromový nebo letní polovice roku. Počátkem února přibývá světla denního, a jaro se víc a více blíží. Pohanští předkové naši proto na počátku toho měsíce byli pamětliví jarních bohů, zejména Peruna, o němž se domnívali, že bleskem a hromem jarním osvobozuje zemi od moci bohů zimních. K jeho poctě pálivali na horách, hlavně pak na staroslavném Petříně u Prahy, nočního času ohně a přinášeli mu oběti.

Jiní národové pohanští, například Římané, rozsvěcovali na přechodu zimy a jara svíce na hrobech předků svých domnívajíce se, že posvátným ohněm očišťují duše zemřelých a samy sebe k nastávajícímu se jaru. Někdy běhávali s rozžehnutými po-

chodněmi po Římě, při čemž i nezřídka rozpustilostí se dopouštěli. Aby mysl křesťanův od takového očišťování odvrácena byla, zavedl papež Gelasius roku 494, v době, v níž onen obřad pohanský konán byl tzv. „svěcení svíček“, kteréž odedávna u nás „hromničkami“ se nazývají. Svíce se svítí v kostelích o Hromnicích, a lid je rozžehuje v čas hromobití a modlí se, aby Bůh statek jeho od hromu a blesku uchránit ráčil. V církvi katolické se svítí svíčky dne 2. února, neboli 40. den po narození Páně, poněvadž bylo matkám židovským 40. den prorozenice mužské ve chrámě jeruzalémském Bohu přinášet za obět a na očistu obětovat beránka nebo dvě holoubátek. Proto se nazývá den Hromnic také svátkem Obětování Páně neb Očišťování Panny Marie.

Ve východních Čechách chodívají hospodáři o Hromnicích z kostela přímo do zahrady, kdež držíce hromničku v ruce, úly včel obcházejí a se modlí. Doufají, že včely budou mít hojně medu a zůstanou od zlodějů uchráněny. Obvyklý je také způsob obnášet těžce nemocného hořící hromničkou, čímž nezřídka chorému poslední chvíle života se ztrpčují.

Od Hromnic hospodáři počítají teprve půl zimy říkajíce: „Hromice – půl krajíce, polovice píce.“ Tuhé zimy však již nečekají, říkají: „Předjdu Hromnice – konec sanice.“ Znamé je též pořekadlo: „O Hromnicích musí skřivánek vrznout, třeba by měl ten den zmrznout.“

Téhož dne hospodáři a hospodyně vycházejí do polí a zahrad

a pilně naslouchají, zpívá-li skřivánek. Zaslechnou-li jej zpívat, předvídají rok úrodný. Přiletí-li skřivánek teprve po Hromnicích, obávají se neúrody. Pokud bývalo v Čechách hojně lesů, takže v nich i medvědi přebývali, pozorovali hospodáři bedlivě, vyjde-li medvěd z lesa či nevyjde. Vyšel-li, soudili, že zboural boudu, v níž přes zimu dlel, a čekali, že nebude již takových tuhých mrazů ani velké zimy, nýbrž že nastane již brzy jarní povětrnost. Nevyšel-li o Hromnicích medvěd z lesa, domnívali se, že opravuje boudu, aby se chránil od mrazů pokračujících, a nadáli se zimy ještě tuhé.

*Z Hospodářské Čitanky
vydané roku 1892*

Kouzlo života

OBRÁZEK Z KRKONOŠ

Josef Šír

„Život je samá trampota!“ slýchávali jsme v mládí, ale nikdy jsme tomu nevěřili. Vždyť nám bylo tak blaze a byli jsme teprve před branami života! Jen jak nám chutnal krajíc chleba! Stávali jsme u almary, když matka svačinu rozdávala, a chtivě a pootevřenými ústy hleděli jsme, jak daleko nůž do bochníku zajíždí. A což, když začala mazat máslem! Tu pobíhal zrak náš zároveň s nožem od krajíce k máslu a mysl naše znala jen jednu otázku: ještě, ještě? Což teprve, byly-li buchty! Ach, rozkoš, rozkoš! Nedo zralé jablko, načervenalá švestka, zvláště z cizí zahrady, to byly lahůdky, při nich se obličej všelijak usklíbal, ale duše tonula v samém ráji. Pohráli jsme si, pohádali jsme se a poprali, ale druhého dne jsme byli zase jako bratři. Dostali jsme za lomenici na kalhotách pořádný výprask a příštího jitra chlubili

jsme se s velikou radostí: „Ty, já jsem včera dostal! To se neptej!“

Už před branami života bylo nám jako v nebi. Nakukovali jsme škvírou za železné závory a zdálo se nám tam všechno krásné a kouzelné! „Jen až se nám ty brány otevrou,“ myslívali jsme si, „jak jen budeme radostí skákat!“ Později jako mládenečkové stavěli jsme se jeden druhému na ramena a nahlíželi do zahrady života. Prsa se nám dmula nedočkavostí a hlava hořela smělymi myšlenkami: „Jak krásný jest život a ti tam – neumějí žít! Vždyť neumějí ani chodit, jsou jako slepí! Počkejte, až my tam vstoupíme, pak teprve zvíte, jak se má života užívat! My vyklestíme zarostlé cesty, odhalíme tajemné houštiny, kde trysknou nevyčerpatelné zdroje! My rozvalíme hradby hloupých předsudků, otevřeme ráj všem, postavíme se na práh a zavoláme na davy: „Pojďte přece, tuto jest ovoce pro vás pro všechny dost a dost! Jen pojďte, nestyďte se, nebojte se! My jsme vám bránu širokou otevřeli, my jsme udělali ten průlom, my vás voláme, my vás zveme!“ Nebojte se přece, když my jsme s vámi, co se vám může stát!?“

Víření mladistvé mysli! Toť jako na jaře, kdy jitro se západem se honí, noci jsou vlažné a dny tak krásné! Všude plno květů a vůně, zpěvu, smíchu, hry a tance!

Ale pak – pak je jakási mezera. Snad že brána se otevírala, závory zaskřípaly, nové světy se otvíraly – dušička se ztajila, dech se zúžil. Nebylo času na přemítání, na rozvažování – a než se člověk nadál, je tam! Zrovna tam, kde byli předchůdci, jimž se smál, jimž nevěřil.

Vidí, že vlastně nevešel do ráje, spíše do vězení. Pozoruje, že hradby tohoto vězení jsou ohromny, nerozborny a závory nezlomny. Pak přivyká ušlapáním cestičkám, uhýbá se keřům do cesty rostoucím, nestará se o tajemné zdroje a nabírá nápoj, jaký se kde naskytá. Kdyby i chtěl vybořit, nové cesty najít, nemůže, protože mu zástup spolucestujících nedá. Sebrali ho mezi sebe, každý drží ho z jiné strany a nedovolí mu ani kroku napravo nebo nalevo. Potom znovu zvyká onomu rčení, jemuž se smával: „Život je samá trampota!“

Je tomu tak, a kdo tomu nevěří, ještě zví, zač je tomu loket! Je-li bohatý, přijde nemoc; je-li sličný, najde mrzutost; je-li učený, potká kritiku; je-li umělec, zmokne pod okapem řevnivosti. Jeden bude naříkat na peníze nebo na ženu, druhý na sekaturu v úřadě, třetí na nesvědomitost dělníků, čtvrtý na vyděračského ducha zaměstnavatelů. A pak jsou tu přece děti! Děti! Och a ach! Ty jsou trampota, jaké není rovno, protože je lehounká a chvílemi zas k neunesení, trampota dost sladká a pak hned zas hořká jako peluň.

A není-li dětí a není nemocí a není ničeho protivného a nemilého a život plyne jako krásná, všemi barvami hrající bublina, pak zas nastává strach o tu bublinu, aby jen nepraskla, vždyť je tak lehounká a tenounká: dmýchne-li do ní větříček, bude po ní!

***

Šli jsme s kolegou učitelem k obědu do hostince. Podzimní vítr vztekal se po silnici a házel nám do mrzutých tváří a unavených očí spousty prachu. – Veliká nálevna hostince byla prázdná, jen ustaraná hostinská otáčela se kolem kamen, od nichž vůně vařeného masa zalézala do všech koutů, bojujíc se syrovým vzduchem. Zasedli jsme za stůl, prohlédli pozvání do koncertu, postěžovali si na finance a na sekaturu starého principála. Viděli jsme na celém obzoru denního života samá černá kola.

Kolega spisoval po vši práci jakési historické drama, byl uzavřen a zamýšlen, nic ho netěšilo – a já? Ani nevím, co bylo se mnou, ale iluze moje o životě byly tenkrát tak hanebně zklamány, že bych byl jedl cyankali plnou lžící.

Hostinská se toho dne omeškala. Z dlouhé chvíle sáhli jsme po „Národních“ na okně ležících a ulamovali jsme sousta z krajíčků chleba, smáčejíce je ve slánce. Jakýsi šramot v protilehlém koutě světnice upoutal mou pozornost. Bělovlasý stařec klečel pod stolem a spravoval v koutě pod lavicí podlahu. – „Á, starý Palouš! Jak se máte?“

„Děkuji mockrát za optání. Tak po vůli Boží! Jen kdyby bylo pořád tak!“ řekl stařec a usmíval se, kývaje hlavou se strany na stranu. „Děkuju Pánu Bohu,“ liboval si a z celé jeho vrásčité tváře, s hustým, bílým strniskem vousů, zářila spokojenost.

„Co pak tu děláte?“ On odpověděl: „I taky jsem se dal do truhlářiny. Potřebujou podlahu spravit, že bude posvícení, a tak jsem se tedy do toho dal.“

„Což vy jste truhlář? Já myslil, že jste tkadlec.“ On na to: „Ale kadlec, kadlec, ale kutím tak všecko, co je potřá. Oni nemohli truhláře dostat, je to všecko na stavbách a maj taky jinačí práce dost. On o to ani nikdo nestojí, je to meršinská práce. – Prachmeršinská práce, kór když není ani kalá potřeba. Pilku mně Suchánek půjčil a dláto taky, ale hoblík nemám a tak to musím kudlovat, jak se dá.“

„A čím to přirovnáte, když nemáte hoblík?“ – „I mám tu takovej žabikuch, jenže to dá robotu, ale šlak poraz „nic“, to je ještě horší!“

Hostinská přinesla polévku a hned potom i maso. Obědovali jsme rychle, abychem za byli brzo na svých místech. Palouš klečel stále pod stolem a tiše vpravoval prkénko do vyřezaného místa v podlaze. „I ty meršino meršinská!“ ulevoval si potichu dobrácky, „na jednom konci toho zbejvá, na druhým chybí!“ – „Kolik je vám let, Palouši?“ – „Sedumdesát šest mně bude na Vše Svatý. Už taky pár roků pamatuju, jo, jo!“ – „Nebolí vás kolena?“

„Ale kata, kata, vždyť jsem na hladkým, není to na kamení! Zima mně tu taky není. Drobek ode dveří to fouká, ono to slotu letí po podlaze jako luciper. No, ale zima ještě není. Musíme zvykat, šak bude hůř! Jen co přijede

Martin, on toho šimla napálí! Kdyby radš už bylo svatýho Josefa! Jo, jo, poručme si! Když to tak všecko musí bejt!“ – Podíval jsem se několikráte na starce, jak se hmoždí s prkénky. Pak jsme odešli.

Uplynulo dlouhé odpoledne. Kostelník odzvonil dnu, ale práci ne. Rozsvítily se lampy a práce letěla dál. Konečně udeřila ta pravá hodina a zdřevěnělá těla vstávala se židlí. Prohnuli jsme si páteř, oddechli si zhluboka a – honem k večeri do hostince. Palouš šramotil kdesi v koutě u dveří a spravoval podlahu skoro potmě, neboť jediná rozžatá lampa nestačila osvětlit celou rozsáhlou místnost.

„Ten člověk tu klečí od rána do noci“, divil jsem se v duchu. Nahlas prohodil jsem: „Tak jak je, Palouši, jak?“ – „Ale dobře, dobře!“ odpovídal stařec s úsměvem kroutě hlavou ze strany na stranu. „Už se to skrádá, budu s tím brzo u konce. Tenhle kout byl nejhorší. Už to bude hned, jen tuhle kousek – a tuhle.“ Ukazoval sřezávaje nožem prkénka.

„Ale teď už vás bolí kolena, né?“ – „I ne, jen drobek. To je nejhůř jen chvíli a pak už mi to nic nedělá!“ – Kroutím hlavou. „Já bych se nemohl chvíli narovnat, kdybych měl tak dlouho klečet!“

„A to ještě udělám hapták!“ – „Byl jste vojákem?“ – „Byl, a hodně dlouho panečku, čtrnáct let, jak to tenkrát bejvalo. To já...“ hovořil stařec chtěje vstát. Nohy mu vypověděly službu, zůstal celý shrbený. „Ale šlakovitá věc,“ stěžoval si s úsměvem, pokyvuje hlavou. „Ne a ne, že prej se nenarovnám! Zatrápený kolena, jako ze dřeva! – Inu, kakraholtský nohy, ne a ne!“ Sedl si na lavici a ohmatával kolena.

Litoval jsem starce a řekl jsem: „Také jste už ledacos zkusil!“ – „Ale zkusil, zkusil, dost a dost! Ale to jináč není. Ještě to chvála Bohu ujde.“

„Máte ještě ženu a děti?“ – „Mám jednu dcíru. Žena mně umřela, bude osum roků a jedna holka mně umřela na heftiku, mám jen jednu. Je u mě. Já mám tuhle na Nouzově baráček, ten nejmenší tam na konci. Dcíra je u mě se zítem. Maj pět dětí.“

„Zeť vám pomáhá?“ – „Ale kde, ale kde! Dobrej člověk, neublíží ani kuřeti – dokud se nenapije. Ale když se natrunčí, pak nás všechny koruncuje. Nejvíc na mě má s kopce. Ještě že jsem barák nedal z ruky, to je podara, jináč bysme byli dávno na cizí lajci. To ho taky dopaluje. – Ale on je dobrák, já nemůžu říct ani slovo, jen když se napije, ale to on je každej nákej. To jen je podara, že nemá zač pít, že nezbejvá. Není na tělo, není do těla, ale někdy mu přec něco za nehem uvázne, a pak s ním není k vydržení! Zpívá a zpívá, co mu slina na jazyk přinese. Nenechá nás spát ani dělat, a když se mu ozvu, pak je zle. Někdy mě taky něčím napálí – a co mám dělat! Já se nechci dát, a taky nedám, ale on do mě strčí, a já se koulím jako kuželka. – Těch dětí mně je líto a jsou to hodný děti! Na zejtra jsem jim slíbil knedlíky, pro ty by se utloukly. Až půjdu domů, koupím mouku.“

„Jsou všechny malé?“

„Inu, jsou menší, větší, jak stádo běží. Jedna mňučka už je velká. Sloužila v městě a mně se zdá, že si něco vysloužila, – že tento – jako – nějaký čechmant ji ošulil. Teď je doma. – Kdyby asi u nás bylo víc místa, ale to tak s nouzej pro dva stavy. – No, ale co, jen když dá Pán Bůh zdraví, šak se to všecko přetluče! – Musím to dodělat, abych šel. Ten nejmenší kluk, Franta, ten bude do sebe ty knedlíky soukat! My tak pořád vaříme jen polívku a kyselou, ať maj taky jednou svátek!“ těšil se stařec a kleknou, pracoval dál.

Přišli hosté, večerelo se, pilo, rozhodily se karty a o Palouše se nikdo nestaral. Opustil jsem společnost s ujištěním, že se ještě vrátím. Kam jdu, jsem jim neřekl a ani vám to neřeknu, snad se domyslíte. Mladí lidé mají rozličné spády.

Cesta zpět vedla mne po Nouzově. Vítr se utišil, ale zachmuřené nebe sršelo chladným deštěm, jako když se sníh rozlévá. V čiré tmě zářila okna dvou paláců náležejících bohatým velkoobchodníkům plátnem a pod nimi v řadě kmitala se v malých domkách světla u tkalcovských stavů a vrhala záři na blátivou cestu táhnoucí se mezi domky. Dívaje se na cestu, zpozoroval jsem, že středem jejím vine se jakási bílá, klikatá a nepravidelná čára. Proti mně na konci Nouzova kmitalo se na cestě světlo. Přiblíživ se, zpozoroval jsem jakousi postavu, jež klečíc v blátě, sbírala lžiči při světle svítilny onu tajemnou, bílou látku na cestě.

„Copak to děláte?“ ptal jsem se. „Ale, ale, podařila se mně merenda,“ stěžoval si klečící člověk. Poznal jsem starého Palouše. „Tak jsem spravoval u Nosků podlahu a pak jsem šel koupit mouku. Jdu s moukou domů a šlaka jsem věděl, že trousím mouku po cestě. Ale když přijdu domů – tu máš – kakraholtská slotá! V pytlíku skorem nic. Čechmant nechtěl dobře dělat – v pytlíku byla díra! Zadělával jsem do bláta! Tak to je, tak to je, jakáž pomoc? Až podruhý budu chytřejší. Jen aby zíta nic nezvěděl, ten by se na mě rozkatil!“ vykládal Palouš sbíraje namoklou mouku. Mazala se mu po lžiči a mísila se s blátem.

„Netlačí vás kamení?“ – „I kata, na to já nedbám. Kalhoty si zamažu, to je škoda. Jsou už starý a flekovaný, ale přeci škoda. Safienská slotá! To se mně podařil špás! No, no, kdyby se zlámala ruka nebo noha, bylo by hůř. Copak tohle ještě není k smrti. Za živobytí se ledacos podaří!“ utěšoval se stařec usmívaje se a pokyvuje hlavou. „Já to trochu seberu, šak to děti slupnou, jenže toho bude po čechmantech málo! Děti by sežraly vlka a to přijde na každý asi jeden knedlík! No co, nebudu jíst a bude to. Dám taky jednou hubu do skouly, však mně to patří, že jsem takový nemešlo. No, no, vždyť není o krk, jakýpak lamentace? Kdyby se jak živo nic horšího nepřitrefilo! Co pak tohle, co pak tohle? – Ale je to k smíchu! Je to k smíchu!“

Stařec se usmíval, ale v očích se mu leskly slzy. Nebo se mi to jen zdálo?

***

Zašel jsem. Ohlédnuv se zdáli, viděl jsem ještě světlo v prostřed cesty. „Starče,“ pomysllil jsem si, „ty máš kouzlo, jakým se honosí jen vyvolenci. Co zможou nepříznivé okolnosti, dorážející na člověka se všech stran, co jsou domnělé naše nesnáze a trampoty? Rozpadnou se v prach a promění se v úsměv, jakmile se jich dotkne vzácné kouzlo – trpělivost a láska.“

„Besedy lidu“, číslo 2, ročník VI, z roku 1899

SKI

Jan Buchar

S opravdovým potěšením pozoruji, že na četných místech vlasti naši zájem o ski, sněžnice či kusle zvané, stále vzrůstá. V posledních čtrnácti dnech došla mne celá řada dotazů, týkajících se především překonání prvopočátečních obtíží s vycvičením sportu tohoto spojených. Nebylo mi lze k jednotlivým dotazům tak zevrubně odpovědět, jak by víc zasluhovala a jak bych zvláště milým mi tazatelům rád byl učinil. Proto chci aspoň na tomto místě uveřejněním krátké stati o jízdě na sněžnicích ukojiti zvědavost jedněch, zažehnati zbytečné obavy u druhých a jinde snad i získati sněžnicím širší pozornosti a nových přátel.

Především prohlašuji, že veškeré ty pověsti o četných odřeninách a bouřích i pošramocených nosech jsou vybájené, nepravdivé. Těmi nedejž se nikdo zastrašiti. Že vyučení se v chůzi a jízdě na sněžnicích nečiní zvláštních obtíží, dosvědčuje okolnost, že namnoze dámy i děti sněžnice si oblíbily a v provozování sportu samého k dobrým došly výsledkům. K tomu uvedu též, jak sám jsem před dvěma lety započal sněžnicí užívatí.

Přečtení inserátu Bratří Thonetových v Praze v „Národních Listech“ uveřejněného dostačilo, že jsem ski ihned objednal. Na štědrý den poprvé jsem ski upotřebil v nejbližším okolí příbytku svého. Než často zapadnutí do sněhu bylo mně tím nemilejší, čím více se našlo v kolemjdoucích pozorovateli mého počínání škodolibých posměváčků. Z ticha odnesl jsem ski domů a nechtěje sobě ani jiným posvátný klid vánočních svátků rušiti, ustal jsem ve cvičení. Až v poslední roku den – na sv. Silvestra – vzal jsem ski opět a vypravil se na Žalý a odtud i na Šerín! Cesta ta byla mou první

Ski

školou, a to dobrou. Zakusil jsem dosti (příjemného velmi málo), ale k dalším cvičením a pokusům měl jsem pak více odvahy, smělosti, takže ani po návodech nějakých jsem se nesháněl a pouze vlastní zkušeností a pokusy svých známých jsem se řídil.

Na základě dosavadní své zkušenosti prohlašuji, že jízda na sněžnicích především ze strany nás turistů zasluhuje největší pozornosti všude tam, kde sníh zimního času v dostatečném množství po delší dobu leží, ať vlastní poloha krajiny při tom jakákoli. Jsem přesvědčen, že každý, kdo v létě je dobrým „šlapákem“, i v jízdě na sněžnicích při dosti dobré vůli dobře obstojí. Příliš citliví, choulostiví, vnějším různým vlivům snadno podléhající turisté, kteří letního času jen s největším pohodlím cestovati mohou, neb toho si uvykli, dobře udělají, když spokojí se vyslechnutím zpráv o sněžnicích i o jednotlivých výkonech v oboru tom vykonaných, ale sami vlastních pokusů nechť raději zanechají.

Tím chci naznačiti, že nový, krásný tento zimní sport vyžaduje lidi celého zdraví, lidí v každém ohledu otužilých, jimž řádně prováděná chůze a jízda na sněžnicích stane se bezpečným zřídlem nové tělesné síly, obratnosti i duchapřítomnosti, jejich odvahy a sebedůvěry. Dokazovati podrobně důležitost sněžnic nehodlám. Povím jen, že všemu lesnímu personálu J. O. hraběte z Harrachů v Krkonoších konají ski výbornou službu v revíru, činíce jim vykonávaní povinností různých vlastně zábavou, a sdělím, že i my turisté Podkrkonoští náležitě ocenili jsme již sněžnice při velezdařilých výletech v okolí i při výpravách do Krkonoš vlastních.

Zde uvádím některé pokyny začátečníkům: Předně opatřme si dobré ski! Nehledme jen na láci, ale také a hlavně na řádnou jakost. Firmy: „Bratři Thonetové v Praze“, „Val. Jadrníček ve Fryštáku u Holešova na Moravě“ a. j. ochotně zašlou nám cenníky, v nichž zároveň popis řádných sněžnic dle původních švédských a norvěžských vzorů zhotovených, jakož i mnohé praktické pokyny jsou uvedeny.

Prvým cvičením počneme na rovině nebo mírném svahu v rovinu přecházejícím, a to nejlépe na sněhu dostatečně ulehlém, suchém a sypkém. V době tání nebo na „površku“, t. j. ztvrdlém povrchu sněhu není radno se cvičením počínati. Učme se choditi na sněžnicích tak, bychom nohy kladli vedle sebe zcela souběžně, aby stopa po sněžnicích jevila se za námi jako dva rovnoběžné tahy. Při počátečním tomto cvičení je nám opora holí nezbytna. Nevycvičí-li se kdo v tomto ohledu dostatečně, křížují se mu při chůzi sněžnice vzadu neb i vpředu, a následek toho – padnutí do sněhu! Není třeba se báti úrazu, zapadneme do sněhu jako do peřin, pouze to zpočátku bývá nepříjemné, že padnuvšímu mnohdy a přerůzně jest sebou házetí a povalovati ve sněhu, než podaří se mu povstati, aby za nedlouho – zase padl a s postavením se nových obtížů zakoušel.

Jan Buchar, 1914

Dlužno připomenouti, že kráčejíce po rovině nebo mírně stoupající ne-zvedáme sněžnic, nýbrž pouze střídavě vpřed je posunujeme. I v dostupení větších výšin nabudeme častým cvikem zběhlosti. Tu třeba sněžnice pozvedati, rázně v povrch sněhu vykročiti a holí přiměřeně se opíratí. Nejisté vykračování mívá za následek tím větší potíže, tím častější padnutí, any sněžnice stále couvají. Na značnější vrchy stoupáme ovšem stupňovitě.

Jsmo-li již jisti dobrým vycvičením ve volné chůzi na sněžnicích, volme pak jízdu po svazích a stupňujme cvičení to tak dlouho, až ani největší rychlosti jízdy, kdy takřka letíme s temene vrchu k jeho úpatí, neleká nás a z postavení našeho na sněžnicích nepovalí nás k zemi ani sebe větší kolísání sněžnic nerovným povrchem sněhu povstalé. Z počátku jen s obavou poddáváme se rychlosti jízdy, ale později jest jediné tato naší radostí a jen ta nás uspokojuje.

Nikdo nezvykejž si při cvičeních pozorovati jen své ski a pouze k jich ohnutým špicím hleděti. Naopak zírejme bystře před sebe co možná daleko, abychom naskytnuvším se překážkám buď včas se vyhnuli, aneb ku okamžitému jich překonání se připravili. Též doporučuje se, by při chůzi a jízdě byly nohy blízko sebe, což zejména o rychlé jízdě s vrchův platí. Také zahýbání na tu neb onu stranu, odbočení od směru přímého, pozvolné cvičení dodá nám praxe žádoucí. Při tom hlavní úlohu hraje hůl v ruce naší, již brzdíme na př. na straně pravé, chceme-li napravo odbočiti a zároveň sněžnici na levé noze tak pozvedneme, aby pravá její hrana do

sněhu se zarávala a sněžnici pravou částečně předbíhala. Počátečníkům způsobí předávání holi s jedné strany na druhou, zejména při rychlé jízdě dost nesnáží, a ježto bez dovednosti této nelze se obejít, třeba i v tomto směru pilně cvičením se tužit.

Nedoporučuji, aby cvičení dělo se stále na jednom místě, nýbrž vykonávání delšího pochodu svoji rozmanitostí terainu činí i cvičení rozmanitějším a tedy i užitečnějším. Vzpomínám tu prvého svého výletu do Krkonoš; přes Žalý, Šerín, Krakonoš, Lab. Boudu, Sněžné jámy, Vysoké kolo do Boudy Petrovy; zde přenocoval jsem s přáteli svými a asi 60 pruskými vojíny, jimž v čele byl major Gusowius; po té druhého dne ráno za 13 minut sjeli jsme k Dívčím Lávkám u St. Petru. – Co tu naskytlo se nám přerozmanitých překážek, jichž bychom doma se hrozili a je za nepřekonatelné měli, ale v horách, kde nebylo lze se jim vyhnouti, činily jízdu naši tím zábavnější! Takovouto cestou nabudeme bohatých zkušeností, jež zdaru dalších výprav jsou dobrou zárukou.

Přípevňování sněžnic dějž se tak, by pouze špička nohy v řemeni vězela, ostatní pak její část by volně se mohla pohybovati, by běžci s připnutými sněžnicemi bylo lze i kleknouti. Dejme přednost sněžnicím jednoduše a pevně konstruovaným, řemenům přednost před rákosem. Zařízení sněžnic Thonetových v té příčině dobře se osvědčuje.

Neoblékejme se příliš teple, máme-li na ski delší cvičení neb pochod konati. Zahříváme se dostatečně jak při stoupání, tak i při rychlé jízdě s vrchu, kdy oběh krve velice se zrychluje a tím tělo značně zahřeje. Dobrý humpolecký loden osvědčuje se znamenitě a doporučuje jej i ta okolnost, že padnutím a mimovolným pak pohybem třeba i po ztvrdlém sněhu nemusíme se obávati, že stanouce konečně a stršásajíce se sebe sníh nenajdeme oděv na té neb oné části těla porušený. Hlavu kryjme těsně přiléhající čepicí neb kloboukem, aby větrem při rychlé jízdě hlava nena-dále obnažena nebyla. Jest případ takový možný a náhle pak přerušení jízdy a namáhavé vracení se pro ztracenou čepici není ovšem příliš milé! Píši tyto řádky s myšlénkou, že vydám se na dvoudenní putování po Krkonoších na sněžnicích. Těším se již předem na mnohé nové skvosty, jimiž zima horstvo ve všech prostorách bohatě vyzdobila. Příčiním se, abych o zmíněných čarokrásných zimních půvabech velebných hor našich podal důkazův fotografiemi nejsličnějších partií, které popisům zdařilých výletův na sněžnicích do Krkonoš pořádaným nevhodnější budou ilustrací.

Obé pak bude najisto dobrým vnaidlem, jímž sportu novému – sněžnicím, ski či též kusle zvaným – nových přátel přibude!

Časopis turistů, ročník VII z roku 1895, str. 71

Báje o Krakonoši – – Rybrcoulovi

Artur M. Tuma-Patry

Spisovatel A. M. Tuma-Patry narodil se r. 1884 v Praze. Byl právním referentem bývalého státního pozemkového úřadu, beletrista, psal historické povídky a pověsti. Nejvýraznější jeho knihou je kulturně-historická studie o Krakonošovi, první a jediný větší spis o Rybrcoulovi v našem písemnictví, pod názvem: „Báje o Rybrcoulovi ve svém historickém vývoji a ve světle pravdy.“ Kniha vyšla nákladem Unie roku 1931.

Lidová báje, jaká to bohatá, zářivá, lákavá směs! Kolik vůně z ní zavane, kolik krásy zadýchá k srdci! Je to studnice a doušek z její vláhy je čistý, – čaruje! A lidovou bájí jest i pověst o horském duchu krkonošském, ježž věky i písemné prameny zvaly od pradávna Rybrcoulem a pro nějž u nás teprve v XIX. století se ujalo v písemnictví jméno Krakonoš. Není snad nikoho, kdo by neznal aspoň některé šprýmovné nebo i vážné povídky o tomto vládci našich hor, v nichž Rybrcoul pomáhá i trestá, žertuje i hrozí, odměňuje dobro a kárá zlo. Je to v podstatě dobrák, krutost je mu cizí a v povídkách tato vyskytuje se jen výjimkou, jeho činy většinou nejsou bez žertovného zabarvení. Rybrcoul je tedy známý a jedinečný bájeslovný tvor a maně se vynoří otázka, odkud se vzal ten chlapík, jak vznikla báje o něm a které to byly příčiny, že pověst o něm se tou měrou o něm rozšířila, i které účinky to působily na konečné propracování zjevu našeho krkonošského vládce.

Jest teda především přesně rozlišovati Rybrcoula skutečně lidové pověsti a Rybrcoula umělého, jak jej vytvořilo časem písemnictví. – Kdy vznikla rybrcoulská lidová báje, těžko říci. Jistě již v dávných dobách se vynořila a časem rostla v lidovém podání tak, jako podobné zkazky o báječných zjevech obrů, lesních mužů, rusalek a víl, avšak nelze tvrditi a tím méně dokázati, že v postavě Rybrcoulově zachováno tu některé pohanské božstvo, ať již německé neb slovanské a veškeré pokusy, jež se v tomto smyslu dály, zejména od učenců německých, vyzněly naplano. Jisto je jen tolik, že původní Rybrcoul nebyl ničím jiným, než zosobněním přírodních jevů a sil, že postava jeho průběhem dob hranila, představa o něm se ustalovala, že přibírala mnohé složky vnější, až konečně tu byl horský Duch, v jehož skutečnou jsoucnost se všeobecně věřilo.

K podpoře této víry ve skutečnou životnost Rybrcoulovu přispívalo to, že v horách objevovali se lidé prostým našim horalům nápadní, záhadní ve svém počínání; cizinci mravy, řeči i krojem. kteří mnohdy lidi postrašili, za služby se odměnili, aneb se i mstili, zakrývajíce stopy tajnostného svého bloudění i kutění. Byli to hlavně Vlaši, kteří od dob Karla IV, otce vlasti, přicházeli na naše hory sbírat i hledati drahé kamení a zlato. V době krále Rudolfa II., ve Zlatém věku, byl to rovenský farář Šimon Tadeáš Budek z Falkenberka, alchymista císařův, jež pro císaře sbíral na Krkonoších drahé kameny pro slavné královské brusírny ve vsi Ovenci (Bubenčji) za Prahou a na horách vystupoval nejinak, než jako velký pán pod červenou korouhví s černým orlem ve znaku. Padesát let před Budkem pak slavný lékař Petr Ondřej Matthioli zaznamenává, že jednu vzácnou bylinu našel na Rybrcoulově louce nedaleko labských pramenů. Českých písemných zpráv o Rybrcoulovi v době staré máme poskrovnu. Je to hlavně zpráva kněze Havla Žalanského v jeho spisku „O zlých anjelích neb ďáblích“ z roku 1618, a zápis Bohuslava Balbína v jeho „Miscelaneích“ z roku 1679. V německém písemnictví však je řada zmínek a zpráv, na Rybrcoula se vztahujících, od 15. století počínaje. Budiž tu připomenuto, že Němci velmi živě se ujali této pověsti, ano cele si ji přivlastnili, ač pravdou je, že krkonošská pověst se šířila a kvetla u obojího národního kmene rovnoměrně, jak u Čechů, tak u Němců, že v povídkách Rybrcoulovských nalezneme mnohé složky ryze české a že se tu jedná o bájeslovný zjev zeměpisně výhradně český, neboť až do odtržení Slezska od koruny české za Marie Terezie obojí svah krkonošský byl naším územím. To, že Němci se téměř výhradně ujali rybrcoulovské báje, mělo dvě příčiny. Jednak v době, kdy se Rybrcoula zmocnilo písemnictví, to jest v druhé polovici XVII. století, národní a literární život český byl ochromen, jednak byl to Němec, kdo se pověsti ujal a založil její proslulost.

Roku 1662 pojednou na knihkupeckém trhu v Lipsku objevila se drobná, úhledná knížka. Byla nadepsána: „Daemonologia Rubinzalii Silesii“, ozdobená dvoustránkovou mědiryčinou, na níž seskupeno devět obrázků, mezi nimiž prostřední představuje pohled do „Čertova dolu“, nad nímž sedí Rybrcoul, třímající trojzubec. Knížka obsahovala řadu povídek o Rybrcoulovi, vtípně vypravovaných, jimiž hovělo se výborně tehdejšímu vkusu i v zálibě v tajemném a zázračném.

Spisovatelem byl Jan Pavel Praetorius, vlastním jménem Hans Schulze, mistr učený a korunovaný básník císařův.

Dokončení příště

Skrytá krása kamenů

ZE SBÍRKY JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

AMETYST

- naleziště:** CZ – Třebíč,
Kozákov
- tvrdost:** 7 (Mohse),
- barva:** šedofialový,
prolamovaný
- velikost:** 58 × 55 mm
- užití:** ve šperkařství
- zpracování:** řezání,
broušení,
leštění JF

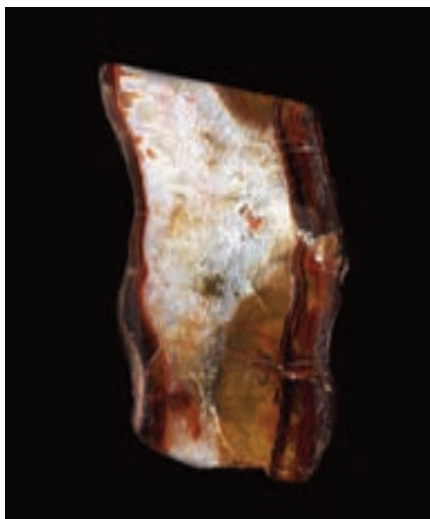

Dokáže ulevit od tělesné
a duševní bolesti.

Odstraňuje strach, obavy
a zlobu. Potlačuje smutek, lítost, zajišťuje klidný spánek, léčí nespavost.

DOLOMIT – fluoritová výplň s křemenem a uranitem

- naleziště:** CZ – Plouznice
u Lomnice n. Pop.
- tvrdost:** 3–7 (Mohse),
- barva:** hnědo-červený,
neprůhledný,
křemenitý
- velikost:** 50 × 35 mm
- zpracování:** řezání, broušení,
leštění JF

Na mentální úrovni křemen
napomáhá soustředění, uvolňuje
dosud uzamčenou paměť.
Odstraňuje svalové křeče, chrání
před radiací.

AKCE V OBCI V ROCE 2018

- 9.–11. 3. 2018 Snow Splasch – akce plná zábavy a soutěží na lanovce
10. 3. 2018 Peak 2 Beer – závod v netradičním triatlonu
24. 3. 2018 Ples HSK
30. 4. 2018 Čarodejnice na Benecku, Horních Štěpanicích a Dolních Štěpanicích
- Květen volejbalový turnaj Dolní Štěpanice
8. 5. 2018 výstup na Žalý
Kalcouskej tumel
- 26.–28. 5. 2018 Pouťová zábava, pouť a dozvuky, Horní Štěpanice
- Červen HSK táborák na ukončení školního roku
16. 6. 2018 Divadelní představení na Štěpanickém hradě
Country na Dupárně
- Červenec Sokolka fest a dětský den v D. Štěpanicích
7. 7. 2018 Mrklovská pouť
Muzikantské odpoledne u Skalky
14. 7. 2018 Volejbal na Benecku
- 28.–29. 7. 2018 Pouť na Benecku + hasičská soutěž o Benecký pohár
- Srpen Dupárna Fest
- 25.–26. 8. 2018 Dřevosochání
- Září Opékání buřtů s hudbou na Benecku
Fotbalový turnaj na Benecku
- Prosinec Prodej kaprů, rozsvícení stromků
(Benecko, Dolní Štěpanice)

Ochotnický spolek Jilemnice

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

11. března 2018 Sokolovna Dolní Štěpanice 18.00

– VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ –